

EL POBLE CATALÀ

Director: L. RIBERA i ROVIRA

REDACCIÓ ADMINISTRACIÓ
EST. 16 - TELEFON 2298

ANY XII. NÚM. 3874

BARCELONA, DIVENDRES 5 DE NOVEMBRE DE 1915

UN NÚM. 5 CÉNTIMS

IMPRENTA I ESTEREOTIPIA
EST. 16. TELEFON 2298

Grans Magatzems

EL BARATO

De totes les cases que se dediquen a la venda al detall, no hi ha cap per important que sigui, que vengui i tingui tantes existències de **Mantes llana** com aquests magatzems.

Unica casa a Espanya

que ven MANTES LLANA al preu de dos anys enrera, sense variació alguna de classe i tamany.

Mantes llana blanques amb cenefes des de 3 Ptes.

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

Del 25 d'octubre al 6 de novembre
Grans ocasions en **NOVITATS D'HIVERN**
per a Senyora Caballer i Nens

Del 1 al 18 de novembre
Genres de punt, Calsat, Estampats, Teixits, Cotilles, Roba blanca, Mocadors, Corbates, etc., etc.

Ocasió excepcional

Mantes llana Mallorca 3 ratlles	135-200	cms;	Ptes.	5'60
" " " 4 "	160-230	" "	" "	6'35
" " " 5 "	175-235	" "	" "	7'25
" " " 6 "	185-245	" "	" "	8'25
" " " 7 "	210-275	" "	" "	10'25
" " " 8 "	220-280	" "	" "	11'95

Colxos, semiseda, gran varietat en dibuixos i colors
CMS. 180-220 200-240 225-260 240-280 260-290
PTES. 7'90 9'75 11'25 13'50 14'90

EXPLENDITS SALONS DE PERROQUERIA PER A SENYORES (Segon pis)
Manicura-Electrolisis-Massage facial
Tractament especial pel cabell

LES CORTS S'HAN OBERT

EL GOVERN I EL POBLE

Les tasques parlamentaries se han reanusat, encara que les sessions no adquiriran interès fins els primers dies de la setmana entrant. El Govern manté amb tota la gallardia d'un Gabinet d'altura el seu gest de desdeny davant la menaça, avui bon xic afeblida, dels romanistes i va a les Corts disposat a treure endavant primer que tot les reformes militars, per que aquestes encara que aparentment no se'n faci obediència tancada, son l'únic interès que ha mogut als

conservadors idonis a reanudar les tasques parlamentaries. Després a corre cuita se prorrogaran els actuals presupostos per a l'any vinent o s'aprovaran els nous sense discutir-se, ja que no hi haurà temps material per entretenir-se en una discussió raonada. Així sense plan, ni orientació, d'una manera inconscient continuaran l'història de la política espanyola, abandonada a la conveniència de les respectives clienteles, si els nostres parlamentaris, si els repre-

sentants de l'opinió catalana no se decideixen a donar la batalla al Govern fins a enderrocar-lo, tot fent triomfar les salvadores aspiracions del nostre poble sense les quals no és possible acometre cap reforma que estigui estretament lligada amb el problema econòmic.

L'hora de les reivindicacions catalanes, de les solucions ben concretes formulades per tots els partits polítics i tots els estaments de la nostra terra, és arribada. Es precis fer entendre als governants idonis que els moviments del nostre poble no sont gestes inconscients o bombolles de savó que se esvaeixen aixís que s'enlairen per damunt de la realitat.

Sempre i ara més que mai, tenim consciència a Catalunya dels engeixos moments per que estem passant. L'esclat de la guerra, cada dia més intensificada, fa frontollar tot lo existent i davant d'aquest trasbalsament mundial no podem creuar-nos de braços, inactius, indiferents als perills que menacen sobretot als neutrals, a l'hora potser llunyana, potser propera de la pau.

El problema econòmic és la clau que tanca l'avenir de tots els pobles, sens exclusió dels neutrals.

Deixar d'acometre la resolució d'aquest problema és un verdader crim de lesa patria i és la demostració palesa de que el Govern va a les palpentes sense plan definit que li eviti nous fracassos com el darrer de l'emprèstit que constituï l'ensopegada més grossa que ha sofert un parlat polític amb pretensions de governant responsable.

Si els conservadors idonis persisteixen en la seva deriva de befar a l'opinió pública que té consciència de la greujat dels actuals moments i del negre pervindre que's reserva la política del govern datista, i deixa de donar-li la satisfacció deguda en bé de l'interès general tot contribuint a fer més difícil la seva propia situació, serà cosa de pendre's la cosa més seriament si cab, que lo que el Govern ho ha fet, ensenyar-li la porta després d'evidenciar-se la seva incapacitat absoluta i sostituir-lo per qui sigui garantia de posseir les dots més elementals per afrontar les dificultats que se oposen a garantir la vida del poble treballador.

Tots els palatius, tots els subterfugis, son un nou agravi a la voluntat popular, a l'opinió, que frisa per a veure garantitzades les fonts del treball, base de la seva existència i del engrandiment patri i per aquest nou ajornament no pot ni deu passar-hi, sino volem evidenciar una complicitat en la ruina total d'Espanya, que'l poble de Catalunya no vol compartir de cap manera amb el Govern idoni.

A tercera plana:

DARRERA HORA: Grandios mitin de presentació de candidats de la Coalició Republicana. — Brillantissims parlaments dels senyors Corominas i Ferruix.

La Política

Anants i vinents

En l'express d'ahir al matí arribaren de Madrid, el comte de Gamazo i el catedràtic senyor Casares.

En el ràpid del matí marxaren el comte de Sallent i el diputat a Corts senyor Squella.

En l'express de la nit sortiren cap a Madrid els diputats a Corts senyors Bertràn i Musitu, Sala, Sagner, Foronda i els senyors senyors Marqués d'Alcala, Sedó, i Soler i March.

Les eleccions municipals

CAMPANYA DE LES ESQUERRES

Candidatura de Coalició Republicana

Districte I Don Agustí Garcia Inglada DOCTOR EN MEDICINA Don Domingo Blanqué Blanch INDUSTRIAL Districte II Don Rafel Ullé Altamir DEL COMERÇ Districte III Don Joaquim Casas Carbó ADVOCAT I PUBLICISTA Districte IV Don Enrie Vila Maríeges FABRICANT	Districte V Don Lluís Callén Corzán ARQUITECTE Don Miquel Munné Rafols INDUSTRIAL Districte VI Don Josep Cuadras Comas INDUSTRIAL Don Eladi Gardó Ferrer ADVOCAT Districte VII Don H. Giner de los Rios CATEDRÀTIC Don Pere Balañá Espinós COMERCIANT	Districte VIII Don Pere Corominas Montaña ADVOCAT I PUBLICISTA Don Manuel Morales Pareja DEL COMERÇ Districte IX Don Pere Gali Fragnet PROPIETARI Districte X Don Lluís G. Pagès i Vidal INDUSTRIAL
--	--	--

L'acte d'abans d'ahir

Abans d'ahir s'inaugurà el nou hostatge del Centre Nacionalista Republicà amb la sessió de presentació dels nostres candidats.

Fou un acte esplèndid ple d'entusiasme i acollit pel públic amb l'acut d'afectió que millor pressagia la propera victòria. La casa nova és va trobar invadida de vells correligionaris i de bons amics nostres que elogiaren com se mereixien les elegants dependències que's destinant al actiu treball que's proposa realitzar la nostra primera entitat en pro del nacionalisme republicà.

Les paraules eloquents, les formidables raons en defensa del nostre partit i les serenes reflexions de què estiguérem sotollats els discursos dels nostres parlamentaris, constituïren una sòlida garantia de la fecunda actuació política a què's disposen els nostres futurs regidors.

En Calvet parlant de la necessitat d'augmentar els ingressos del Ajuntament a costa dels rics i a benefici dels pobres; en Rodés posant de manifest les corrupteles polítiques dels regionalistes en els seus procediments de tàctica electoral; en Carner exposant l'evolució dels dos partits coaligats enfront de les claudicacions en catalanisme de la «Lliga» i les causes que han donat lames deplorable als Ajuntaments republicans de Barcelona i en Martorell explicant les seves experiències en el municipi; foren un impuls decisiu dels nostres entusiasmes.

En Corominas feu el discurs que significava la norma del nostre partit en l'Ajuntament del proper bienni. Donqué proba una vegada més del seu coneixement de les qüestions que interessan a la ciutat i que's han de resoldre des de la Casa de la Ciutat. Feu tot un programa de govern municipal fonamentat en el seu elevat sentit de respecte a l'opinió pública i a la voluntat de la democràcia. Eren les seves paraules no ja una joia pels correligionaris sino pels ciutadans que senten l'amor a Barcelona per demunt dels petits interessos de partit.

Ja sabem que un acte com el d'ahir no ha de decidir res per si mateix. Però la seva alta significació i la seva positiva transcendència eren una evident demostració de què'l nostre partit estava capacitat i disposat per a la regeneració municipal de la ciutat.

Errades

A la ressenya del grandios acte celebrat abans d'ahir al Centre Nacionalista Republicà de Barcelona, hi sortiren una sè-

rie de repeticions i errades de caixa molt lamentables sobretot en els magnífics discursos dels senyors Carner i Corominas, deficiència provinent de la premura del temps i de la rapidesa amb què's tingueren de compondre aquells extractes.

Els del Bloc

Firmat per la Junta Directiva del Bloc Republicà Autonomista, s'ha dirigit un manifest a la opinió explicant les causes del perquè dita agrupació política no va a la batalla en les vinentes eleccions.

Copiem a continuació alguns paragrafs de dit manifest per a què'ls lectors coneixin les encoratjadores paraules que per la coalició republicana endreça.

«Les properes eleccions municipals comença dient—representen un moment crític en la història de la democràcia republicana de Barcelona. Des de 1904 els republicans sense interrupció, han tingut la majoria a la nostra corporació municipal.

Cada vegada que el poble era convocat als comicis per a depositar el vot, estaven en joc moltes i trascendents coses, però no hi havia dubte que en l'Ajuntament que es constituïa continuaria imperant una majoria republicana. Succedirà ara tot lo contrari? En les properes eleccions se veurà la conservació o l'acabament d'aquella majoria? S'han donat compte els republicans, principalment els seus directores barcelonins de la responsabilitat que sobre d'ells pesa?

An aquests moments de lluita electoral en que va a decidir-se per un bienni el predominí dels republicans a l'Ajuntament, no volem parlar ni criticar les actuacions passades; no volem averiguar si onze anys d'actuació republicana han servit o no per a crear institucions democràtiques i vivificar l'esperit del nostre poble; ni si ha sigut encertada en general la designació de persones que han desempenyat el càrrec de regidors.

El fet és, que en les vinentes eleccions lluitaràn—prescindint de petits grups—dues candidatures: la de coalició radical-nacionalista, i la de la Lliga regionalista, oficial o oficiosament neta amb les altres dretes.

Si el Bloc prengué part en aquestes eleccions, podria fer-ho o sumant-se a la coalició o presentant candidatura apart, anant sol a la lluita.

Podríem haver presentat una nova candidatura, però encara que assolíssim l'èxit, podria succeir que triomfés la candidatura regionalista i allavors se tractaria de presentar-nos davant de l'opinió republicana com a responsables de què l'Ajuntament

de Barcelona calgués en mans de la Lliga i els seus aliats. Nosaltres no volem assumir aquesta responsabilitat, i per aquesta raó, ens abstenim d'intervenir en la mareixa a la ciutat de Barcelona.

Els «independents» i nosaltres

Es ben cert i no serem nosaltres qui ho discuteixi, que cada hui a casa seva fa el que vol mentre no perjudiqui a tercer... i moltes vegades així hi tot.

Així veurà que a Barcelona els que més se vanten d'independents són els més sotmesos a una determinada fracció política.

«La Vanguardia», és un exemple acabat de la nostra aserveció. El diari, ni el propietari no són pas regionalistes; tenen més aviat «aficions», mauristes; però el seu director don Miquel dels Sants Oliver no pot deixar cada dos per tres de fer acte de bon regionalista, d'«ot fer ventísim de l'Escola de la Lliga. Si no fos així el senyor Oliver, no hauria consentit que un diari d'informació, com el que dirigeix, ahir no digués ni una sola paraula del grandios acte celebrat pel nostre partit en el seu nou hostatge, on hi parlaren eminents personalitats de la política catalana.

A nosaltres, no's dolidria ni poc ni molt aquesta «omissió» del senyor Oliver. Però ja què ve que avui «La Vanguardia», diari «independent» i d'informació, publica una extensa ressenya de l'acte d'ahir de la Lliga?

Heu's aquí una manera ben «indirecta» de perjudicar als uns per afavorir als altres pel procediment de la disculpable i lleu ommissió soferta pel director del primer rotatiu barceloní, propi de l'escola de la Lliga.

Un altre cas d'aquesta «independència» que fa somriure a tots els que estem en el secret, en l'ofereix a diari «El Diluvio», diari «republican» que's molesta si li envien escrits en català, però que en realitat és l'edició castellana de «La Veu», llevar d'un afer escadusser que per morficar a algú de la propia casa, se dona al públic aparentant una furiosa enemiga contra l'orgue regionalista.

«El Diluvio», des de que ha començat la campanya electoral ha acollit i comentat amb gran fruïció tot lo que podia perjudicar l'èxit de les esquerres en la propera lluita i aduc, ha publicat articles contra els nostres prohoms que tan grollers resulten totalment inofensius i en canvi no hi veurà mai ni una sola paraula contra la Lliga i contra la seva actuació política. Què hi farem si hi ha gent de tanta mena.

Els més macos

Tothom que d'afers municipals se preocupa sab prou bé que les regionalistes, durant el bienni que s'està acabant han fet i desfet a la mida del seu gust en l'Hisenda de la Ciutat, atropellant-ho tot i deixant incònsol de pagar al personal sots el pretext de que no tenien la presidència d'aquella comissió.

A l'Hisenda tot ho ha desvallestat un bon senyor educat a Alemanya, humil servent a tot hora del senyor Rosés i malgrat aquest fet indestructible, que ha pogut veure tothom davant de la formidable escamesa que'l nostre Pere Corominas empenygué contra la gestió econòmica dels regionalistes a l'Ajuntament autors, únics responsables d'aquell desvallestat, pel seu prurit agavellador, se surten per la tangent tot font gala d'una ironia d'atrapat, que se li han vist les cartes i roig, vermell de sofocació i enguionit fú equilibrista d'una habilitat que a ningú pot convencer. Això de que la mala administració municipal no resa amb la Llaga, és quelcom com allò que's deia en Jaume Carner, i que nosaltres despreciam no fent com ells que's pensen ésser sempre els més macos...

OFICINES ELECTORALS

Centre Nacionalista Republicà

Plaça de Catalunya, 22, primer
Teléfono, 1251

OFICINA CENTRAL

Queden obertes aquestes oficines al públic tots els dies des de les 11 del matí

Per a atendre als correligionaris que tinguin alguna consulta a fer referent a eleccions, en Pere Corominas se trobarà cada dia de 3 a 4 de la tarda a la secretaria d'aquest Centre.

DISTRICTE IV

Centre Nacionalista Republicà, de Gràcia, 14, 1.ª planta, 4 i 1.ª planta de la Olla, 14, hores: totes les nits de nou a onze.
Oficina electoral d'U. F. N. R. Lauria, 68, xanfrà Aragó.
Oficina Nacionalista Republicana, Girona, 124.

DISTRICTE VIII

Centre Nacionalista Republicà, de Gràcia, 14, hores: totes les nits de nou a onze.

Acies de propaganda

Mitings

Demà dissabte.
CASA DEL POBLE DEL DISTRICTE V, Sant Pau 83. Oradors: Batista, Piedra, Babra, Dessy, Ullé (J.), Mir i Miró, Alborno i els candidats senyors Callén i Munné.

A dos quarts de deu.

Dimenge.

ATENEU REPUBLICA RADICAL DEL FORT PIUS. Oradors: Tuhau, Ramis, Mijal, Juli de No, Cuadrench, Ullé (J.), Giner de los Ríos i el candidat senyor Ullé (R.).

A dos quarts de cinc de la tarda.

Visites

Demà dissabte el candidat pel districte segon don Rafel Ullé acompanyat de la Junta Municipal i dels regidors del districte senyors Muñoz i Cuadrench efectuaran les següents visites:

A dos quarts de deu de la nit, Ateneu Radical del Fort Pius.

A dos quarts d'onze el Centre d. Fed. ración Republicana (Flassaders, 23).

A les onze Circul Republicà Fraternal, carrer Moncada, 14.

Demà dissabte els candidats pel districte setè senyors Giner de los Ríos, Balanà i Arroyos visitaran tots els centres dels partits radical i nacionalista en llavors en dit districte.

La divulgació de la premsa catalana, és el fonament de la nacionalització de Catalunya. EL POBLE-CATALA és el pà espíritual de tot bon català.

Del Teatre Principal

DATOS HISTORICS

Els administradors dels bens de don Gabriel Gomar vengueren a l'any 1556 a Joan Bosch, vef de Barcelona, varles cases i peces de terra situades a la horta nomenada de 'Trentaclus' o de Sant Pere, molt a prop de la porta de la ciutat dita també de 'Trentaclus', algunes de quines cases donaven a la Rambla. Joan Bosch, en el seu testament otorgat en 26 de juny de 1560 en poder del notari Francisco Jovells, insinuat en cert cas per a son hereder universal a l'Hospital de la Santa Creu i a la seva dona Isabel Juana per usufructuaria d'una casa, i horta que en la mateixa Rambla posseïa.

Companyies de comics sovintment recorren les poblacions més importants i en 1759 l'Hospital de la Santa Creu que passava per una fonda crisi i per lo tant no podia atendre les seves despeses molt crescudes que li ocasionaven els pobres malalts, els bojos i els expòsits, la seva Administració pensà en construir un teatre que fos per l'Hospital una bona font d'ingressos. Per assegurar-se la incompetència gestional del privilegi, que donada la finalitat que perseguia donà el rei Felip II.

Abans d'ésser construït el teatre tingué permís l'Hospital del virrei don Ferrán de Toledo per a que els comedians poguessin donar funcions de beneficència en aquell centre benèfic, habilitant-se per tal cas un local al mateix Hospital.

En 1596 es firmà amb el paleta Santacana un contracte per a la construcció d'un teatre a l'horta i casa de la Rambla, fronteris a la porta dels oellers. La junta de l'Hospital considerant que amb ell s'assegurava una renda molt important no va reparar en desfer-se d'altres finques que posseïa, a la fi de poder pagar amb el seu producte l'edifici-teatre que aixecava.

Sorgiren algunes dificultats per a la construcció perquè entre els consellers de la ciutat i els canonges de l'Hospital. Però sembla que per últim es construï el teatre amb arreglo al plan ideal.

La edificació anà a càrrec de la Intendencia quan el Govern exercia una autoritat suprema en els teatres. Era aleshores quan els navilis i fragates venien d'Amèrica abarrotats de fustes, o minerals, i altres productes d'aquelles regions.

La encavallada que formava el sostre del teatre, les bigues del qual tenien una groixeria excepcional, eren d'aquelles fustes precioses, o cedre o caoba, procedents dels boscos d'Amèrica.

La construcció del teatre va acabar als finals del segle XVI, però no's pot precisar la fecha amb exactitud.

En lo successiu anà aixamplant-se amb els terrenys que junt a aquell lloc adquirí l'Hospital.

En 1725, Maria Cordreut vengué a l'Hospital una part d'un pati del carrer de Trentaclus. En 1728 l'intendent de Catalunya cedí un carreró l'anciant amb el mateix.

Fou respectat el privilegi concedit per Felip II i el rei don Carles III va expedir una altra real Cèdula a l'any 1771 declarant: que no podien permetre's les representacions públiques de qualsevol classe i en condicions que siguin i en qualsevol llenguatge que s'executin, en altre local que el destinat per a l'Administració de l'Hospital per a que pugui perrebrexer totes les utilitats que d'això resultin. Aquesta declaració fou ratificada en altra real Cèdula, el 28 de juliol de 1783.

A la nit del 27 al 28 d'octubre de 1787, el teatre de la Santa Creu fou destruït per un incendi. Quedà no més que la fatxada.

Fou reedificat a l'any 1787, gastant-se en la construcció més de 20 mil duros. El nou teatre es feu en 150 dies. L'autor del projecte fou l'enginyer de l'exèrcit don Carlos Francisco Cabrero. La primera funció es donà amb gran pompa, en celebració de la festa onomàstica del rei Carles III.

Des d'aquesta època es feren variacions secundaries; la important fou l'any 1815, tirant-se a terra la seva antiga fatxada, construint-ne una altra, un saló de descans i el local on s'establí el 'Casino Barcelonès'.

El teatre, malgrat el privilegi que tenia de tant temps i que li proporcionà moltes ganancies, va començar a veure's lites l'any 1836. La vida ciutadana sentia ja la necessitat d'una expansió en el teatre.

El comandant del sisè batalló de línia pel maig de 1836 demanà al governador de la plaça per a que's permetés donar funcions dramàtiques setmanals al local del seu quarter, que habilita en part teatre, a fi d'atendre les diferents despeses del batalló.

El governador va passar la petició a informe de l'empresari del Teatre Principal. Aquest pel fet d'ésser individu del batalló aquell, va informar a favor de l'instancia.

Aquella porta que va obrir-se fàcilment ja no pogué tancar-se.

L'any següent, el 23 de juny de 1837, el mateix governador hagué de recórrer a l'Administració de l'Hospital per que defensés la privativa i sollicités el tancament dels teatres oberts en els ex-convents dels Carme i de la Mercè, i s'oposés a la inauguració d'un altre que se'n projectava obrir en el de Montesión. L'Administració, el 3 de juny del mateix any, va reclamar del capítol general que l'amparés en la sessió d'un dret que tant interessava a la humanitat desvalguda.

El Govern militar va considerar molt atencibles les raons exposades per la Administració de l'Hospital, més únicament va aconseguir que no s'obris un teatre, la obertura del qual va sol·licitar el comandant del 12 batalló de la guardia nacional i que s'havia d'instal·lar en l'ex-convent de Santa Caterina.

En quan als altres no fou possible fer-los tancar, ni tampoc va poder-se impedir la obertura del Teatre de Montesión.

Aquest últim era el teatre que anava a crear l'aristocràcia de Barcelona, la gent de diner, la de grans influències; no és estrany, doncs, que l'Administració de l'Hospital sortís venguda en la lluita, car l'enemic era massa poderós.

Ho prova el fet de que al 5 de gener

de 1838, el jefe polític, a pres de l'Administració, va ordenar a l'alcalde que fes tancar els teatres que s'havien oberts als carrers de Sant Domingó del Call, de Sant Olaguer i de Jaume Giral, i en la tal ordre ni tancats va fer-se menció del teatre de Montesión.

L'Hospital no deixava de reclamar la privativa, car també l'any 1844 va oposar-se, encara que infructuosament, a la obertura del Teatre de Caputxins, no éssent tampoc afortunat en totes les successives gestions que va fer en defensa dels seus drets.

A l'arribar l'any 1844, el Govern concedí a la Junta del Teatre de Montesión el permís corresponent per aixecar degudament un gran teatre en el lloc que ocupava el convent de Trinitaris descalços, amb el nom de 'Liceo filarmónico-dramático barcelonés de S. M. la Reina D.ª Isabel II.', i considerant la Junta del mateix que el seu establiment perjudicaria el Teatre Principal, va delegar a don Joaquim M. de Gispert i a don Manuel Josep de Torres per que manifestessin a l'Administració de l'Hospital que el Liceo no pretenia causar-li perjudici de cap mena i que estava animat dels millors sentiments envers tan piadoso establiment.

A l'efecte, varen indicar que el Teatre Principal podria convertir-se en cases de lloguer i que la Societat 'El Liceo' per medi d'una concessió de localitats en el nou teatre compensaria la pèrdua que l'Hospital pogués experimentar a conseqüència d'aquesta variació.

L'Administració de l'Hospital, considerant la importància de lo que proposava els dos patrons, va creure prudent sotmetre l'assumpte a la consideració dels Capítols patrons del benèfic establiment. Aquest acord no va ser del gust dels comissionats del Liceo; l'Administració va insistir perquè no volia carregar amb la responsabilitat d'una semblant determinació, més, cedint a les reiterades instàncies dels comissionats del Liceo, i amb el sol objecte de poder presentar als dos patrons el pensament de la Societat del Liceo, en lloc de les localitats que havien ofert al principi donaria 1.200 duros anuals o bé que pendria el teatre pel cens de 5.000 lliures, amb hipoteca de béns propis; sense que tingués sin ulterior progrés aquests idees per no voler l'Administració acabar per ella sola el negoci.

Mentre l'Administració de l'Hospital gestionava de l'Ajuntament i del Capítol Catòlic el nomenament de delegats per a l'estudi de les esmentades pretensions de la Societat del Liceo, aquesta va millorar la seva posició.

Les negociacions varen durar algun temps i no va haver-hi acord; mes, com sigui que la construcció del Liceo anava endavant i era imminent la seva obertura, per a prevenir futures contingències i la ruina del Teatre Principal, l'Administració hagué d'executar hi grans millores, que al menys el col·loquessin en posició venenosa per a poder sortir amb probabilitats de bon èxit la competència que s'estava preparant.

Les despeses extraordinàries que és vèrgen obligats a fer els administradors varen ser objecte de consuma i de molta discussió; se'ls va qualificar de malversació dels cabals dels pobres, però en rigor no va ésser així; la seva honorabilitat estava molt per damunt de tot sospita. El que varen aconseguir fou millors arrendaments que asseguraren a l'Hospital importants ingressos, dels quals ben necessitats estaven.

Al teatre Principal treballaren primerament companyies de declamació. Des de mitjans del segle XVIII companyies d'òpera italiana. En això fou el primer teatre d'Espanya, interpretant-se partitures de Scholani, Cascini, Lanilla, Paisiello i altres. Entre altres obres que s'hi varen estrenar hi figuren 'Hamlet', 'Lohengrin' i 'Aida'.

En 1762 s'executà una òpera joça de Piccini, titulada 'El curioso del suo proprio danno'. A darrers del segle XVIII es cantaren dues òperes italianes compostes pels catalans don Carlos Baquer, la 'L'Altra' i l'altra pel músic guaitista Ferrán Sor, que amb el títol de 'Telé Macos', la va escriure als setze anys.

Des d'allavors següiren les representacions d'òpera, sense altra interrupció notable que la època de la dominació napoleònica de 1808 a 1814.

Per Pascua de 1815 es tornà a obrir cantant-se l'òpera bufa 'L'italiana in Algeri' de Pesaro i Rossini.

De 1815 a 1845 passaren per les taules del teatre els artistes més famosos de l'època i s'executaren 165 òperes distintes. Quan el Liceo fou construït, els aficions a l'òpera italiana es dirigiren cap allí, venint la competència i encara està a la memoria dels nostres pares les famoses lluites entre 'el Liceo' i 'el Principal' i les comparacions entre Massim i Gayarre.

Vingué la decadència del Teatre Principal. La ciutat aixamplant-se, s'apartà del vell teatre, abandonant-se l'òpera italiana i obrint les portes per a companyies de declamació, que alternaven devegades amb varietés i atraccions com les de la Bella Geraldine.

Durant la segona part del segle passat, els primers actors i actrius castellans trepitjaren el teatre Principal representant-se els drames del temps.

Per ell han passat i s'hi han fet celebrats molts actors catalans com don Soler i la Carlota de Mena.

Va haver-hi un temps que a tot foraster que se'ls volia observar bé se'l portava a menjar a Can Justench i al teatre Principal.

La celebre artista castellana Maria Tuhau va fer-hi una llarga campanya, junt amb en Cerefi Palencia. No fou gaire profita perquè els drames que representava no eren del gust del públic. No li havia entrat encara a aquell el gust per les

obres franceses quin estil trobaren massa brusc i fins immoral.

Després d'uns quants anys de tasca poc important, el Teatre Principal passà a mans de Lluís Graner, el qual desenrollà tota aquella llarga serie d'Audicions Graner que tant d'èxit li valgueren i que a la memoria de tothom estan.

L'any 1909 obri la temporada amb una companyia catalana dirigida per l'Enric Giménez i el mestre Lambert, formant par de la mateixa les actrius Morera i Baró i en Josep Santpere.

Fou una bona campanya la que realitzaren continuant la mateixa campanya la temporada 1910-11, en la que es revet la nostra Margarida Xirgu, fins aleshores completament ignorada.

A aquesta temporada següiren unes funcions per la companyia de Coquelín, fill, que tingué poc èxit. Una altra companyia francesa vingué a representar 'Chantecler' la famosa obra de Rostand. Però a aquí no agradà.

Tornà la Margarida Xirgu, amb l'empresa don Francesc, passant quatre temporades bastant minses i de cap profit en molt baixa condició. Així serví d'escambell per a que la Xirgu pogués justificar-se a l'abandonar la nostra escena.

Vingué també la Carme Cobefa fent una temporada dolenta. La Viniani feu unes quantes funcions i per dagues vegades en ell havia vingut en Simó.

Actualment el Principal sentí una forta decadència, posar en el mal estat en que estava.

Sentim moltíssim que el nou empresari senyor Bassó no hagi pogut realitzar els seus propòsits, que potser haurien tornat a reanimar el vell teatre de la Santa Creu, com sentim també que ell hagi desaparegut d'aquesta manera tan tràgica, quan semblava que una nova era se li esperava amb l'intenció que tenia l'Ajuntament de fer-lo Teatre Municipal.

Varies notícies

El secretari de la Junta administrativa ha negat que l'incendi pogués ésser degut a la prova de la calefacció, perquè aquesta no estava encara instal·lada.

El jutge de guarda senyor Sainz de Baranda ha efectuat les primeres diligències que han passat al jutjat de les Dretanes.

Ahí al marí es reüní la Junta de govern de l'Hospital de la Santa Creu, examinant els segurs que tenia fets a varies companyies, els quals ascendien a 500 mil pessetes; estudia les condicions ge-

nerals dels mateixos i acordaren reunir-se novament.

S'ha encarregat a l'arquitecte de l'Hospital el peritatge dels danys causats per l'incendi.

La Junta ha rebut ja importants ofertes de persones de posició, posant-se al seu costat perquè a l'Hospital no li faltin medis.

S'ha conatit molt respecte a lo que ha perdut en Sagi Barba en l'incendi.

Resulta que de 17 baguls que tenia en estat cremats, calculant-se que les pèrdues son molt elevades.

També s'ha cremat tot l'equipatge dels germans Nadal i un bagul del senyor Mar tí.

En mig del foc, entrà al teatre un bomber conegut salvar l'arxiu, el qual representa el valor d'algunes mils pessetes. La companyia de Sagi Barba es creu que treballarà en un altre teatre de la nostra ciutat.

En Martínez Sierra, el mestre Folla i altres elements artístics se li han ofert d'el·lot.

El dia 27 dita companyia hade debutar a Valencia.

Entre els baguls que hi havia als magatzems del teatre, s'ha cremat un de molt gros que era de la artista transformista, Fatimà Miris que devia debutar d'aquí pocs temps.

El nou empresari del teatre Principal és don Frederic Bassó, el qual l'ha venut arrendar per cinc anys.

Dels propòsits que tenia aquesta temporada ja varem parlar-ne dies enera.

Entre les companyies que havien d'actuar-hi una era la d'en Jaume Borrás que devia fer quatre mesos de teatre català, tenint llista ja la llista dels artistes.

—L'encabellada del teatre era de cèdre i de xicaanda, fustes importades de Filipines i que havien costat molts diners.

Una nobre idea

Es digne de recordar-se lo que fa pocs temps digué a en Guimerà a un company de premsa diari de la nostra ciutat.

Recorda l'il·lustre dramaturg que quan se va cremar el teatre popular de Praga (Bohemia), el poble per medi de subscripció va donar diners per fer-ne un de nou que s'inaugurava als pocs mesos després d'haver-se declarat l'incendi.

Així feren els patriotes tacs pel seu teatre nacional. Fariem lo mateix els catalans?

No ens dol al menys el propagar l'idea de don Angel Guimerà.

Proposicions

Es presenta una proposició demanant que se celebrin les sessions al Saló nou del Consistori en atenció a l'augment de la població municipal per l'acte inaugural del Centre Gramsc de Sans.

Passen a estudi de les comissions corresponents, aixecant-se ja sessió a un quart d'onze.

D'Informació

Terminada la llicència que li fou concedida al secretari de l'Ajuntament don Claudi Claudi Planas, s'ha proposat novament del càrrec; creient-se a l'acte accidental del mateix el que li fou concedit a la Secció d'Arxamplé don Gustau Puig.

Al concurs relatiu a la construcció d'un dipòsit i demés annexes en els terrenys de l'Ajuntament, situats davant el solar de la Trinitat, per al servei de les aigües del muntanyol de Montcada, han sigut presentats dos projectes de proposicions que s'escrueu don Ramon Mallas Farián i el Foment d'Obras i Construccions.

A l'Ajuntament es rebé un lletell del Govern civil desestimant el recurs d'apel·lació interposat per don Pere Puig contra un acord de la Corporació municipal pel que s'ha rebuda una partida de capots amb de títol a la guardia urbana.

S'ha remès a la Comissió de Governació una instancia acompanyada d'un projecte de Reglament per a la nomenatura de serventes i crats i altre per a la reglamentació d'un cos d'inspecció municipal dels servidors d'alcalde.

Ahí varen visitar a l'Alcalde els senyors Lerroux, Soler i March.

L'alcalde ha ordenat a la Comandancia de la guardia municipal que en prompte es anugu començant d'un sinistre, d'un crim o altre accident; se comunicu dels corresponents quarters a aquella oficina per a que pugui traslladar a la dependència destrada als peridots.

El conflicte de l'abast de carn de vedella

Parlant amb un individu de la Comissió de resistència dels camions de vedella, en feu avinent: que el conflicte romà i les negociacions entre carnicers i abastadors segueixen. L'actuat dels abastadors, empero, fa dies que té la carterística d'un incògnit inquietador. M'explicarà, Els carnicers, temps ha que volen imposar a la plaça de Barcelona, un preu a l'engros que obligaria als carnicers a fer una nova puja a la menuda. I això és insensat! Els carnicers, millor dit, la majoria dels carnicers hi ha una minoria de desviats—és ja més la vedella. I llavors l'haixó és obtingut arduament en no voler aplicar l'incògnit opoicó al dictamen per entendre que perjudica el bon hom de la ciutat en el seu aspecte artístic i econòmic.

Diu que la minoria regionalista no farà obstrucció al dictamen, pel temor de que a darrers de desembre no's presentés una proposició sorpresa per prorrogar l'actual contracte. Acabà anunciant la presentació d'una esmena.

El senyor Colominas, rectifica dient-li al senyor Bofill, que per part de la minoria radical pot ésser tranquil que de la mateixa no sortirà cap proposició de la tendència que suposava el senyor Bofill.

Rectifica el senyor Bofill i s'acorda deixar l'aprovació del dictamen per la setmana entrant.

El senyor Dessy demana la paraula en contra de lo que digué el senyor Bofill sobre aquest dictamen a la sessió vinent. Tot seguit s'entra a l'

La Comissió de Governació que proposa que en atenció a que l'Alcalde, al portar a compliment l'acord de l'alcalde del 30 de desembre de 1913, relatiu als exàmens celebrats pels aspirants a aspirants a escriptors, estima que no podria donar-se eficàcia a l'ordre de prelación consignat en la relació a que aquell acord es refereix i que per a dictaminar-lo precisa que se celebrés el 11 de l'octubre, en tot cas, la celebració de nous exàmens, comunicant-ho així als interessats, es convoqui a exàmens als aspirants referits, designant-se per a constituir el tribunal als senyors Manuel Serrat, Josep Juncal, Francisco Puig i Alfonso, Jaume Polo i Jaume Bofill.

El senyor Andreu presenta una esmena al dictamen en el sentit de que pors els aspirants a aspirants a escriptors que no concorrien a aquests nous exàmens, se'ls consideraria que renunciaven a tots els drets adquirits, a no ésser que abans fiquessin el motiu perquè no pot assistir als exàmens.

Queda incorporada al dictamen.

Es promou una discussió intervinent en ella els senyors Puig i Alfonso, Vidal i Valls, Munanyola, Rosés i Juncal.

Per fi s'aprova el dictamen.

Queda despaixada tota l'ordre del dia.

La reorganització del Cos de Bombers

El senyor Andreu fa una moció demanant que la ponència consistorial de Bombers es dirigís a la companyia d'aigües per demanar-que l'aigua tingui la suficient pressió per casos d'incendi, cosa que no va observarse amb l'incendi del Teatre Principal.

El senyor Mayons de laponencia diu que n'és degut a la falta de pressió de l'aigua el que les mangues no tinguessin força, sinó a la mala calitat d'aquestes. Afirma que la ponència no té diners per comprar el material que necessita perquè té poca consignació, i acaba defensant el personal que compli amb la seva obligació.

El senyor Vega abunda en les mateixes manifestacions d'en Mayons dient que's fa precis que's destini més consignació que la actual.

El senyor Rocha demana a l'alcalde que pagui als empleats de consums la consignació que venen acordada en el pressupost de l'any passat, com a satisfacció i igualment a la guardia municipal com a satisfacció pel reparament de les taules de les cèdules.

També en honor dels mateixos afonats autors avui divendres, se celebraran a l'acte Nou una funció extraordinària, a la que's posarà en escena 'Tempestat', 'El último beso', i 'El pabo Pérez', entremés de Oliveros i Castelví.

Es 'elikes' s'expedirán al preu de deu pessetes.

També en honor dels mateixos afonats autors avui divendres, se celebraran a l'acte Nou una funció extraordinària, a la que's posarà en escena 'Tempestat', 'El último beso', i 'El pabo Pérez', entremés de Oliveros i Castelví.

EL MUNICIPI

La sessió d'ahir

A les cinc d'ahir a la tarda començà la sessió ordinària de segona convocatòria, presidint l'alcalde senyor Martínez Domínguez.

Llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, se donà compte del

Depatx oficial

Hi figura una única comunicació de l'Alcalde participant que la Junta de Matheus s'ha dirigit a l'Ajuntament, pregant-li que assistís en corporació a l'inauguració del Museu de Belles Arts, antic i modern, la qual tindrà lloc el dia 7 dels corrents al Palau dels Museus del Parc. S'acordà assistir-hi.

Unión Empresarios de Pompas Fúnebres, S. A.

Servei Municipalitzat

En virtut d'haver comensat amb l'etxa 8 del passat juliol, el nou règim municipal relacionat amb els serveis de pompes fúnebres, aquesta Empresa posa en coneixement del públic que essent la concessionaria del Excm. Ajuntament per a la prestació de dits serveis, ha establert la seva Central, oficines, sucursals i estafetes en els següents punts:

Central, oficines, fàbrica i talers. carrer Camp Sagrat, núm. 24, telefon, 2691

DISTRICTE 1.ª SUCURSAL, SANTA BÀRBARA, 13	TELEFON 1895	DISTRICTE 5.ª SUURSAL SANT PAU, 72	TELEFON 1917	DISTRICTE 8.ª ESTAFETA, SARAGODA, 119 BIS	TELEFON 7809
1.ª ESTAF. TA. WAD-RAS, 236.	8238	6.ª " " ARIBAU, 17	2490	9.ª SUCUR. L. SANT ANDREU, 201	8285
2.ª SUCURSAL, ALTA SANT P. RE, 78	1767	7.ª " " CAN NGÉ PIERMAT	6104	9.ª ESTAF. A. MA R. 27 (HORTA)	8099
3.ª " " PALLA, 8	949	7.ª ESTAF. TA. BLAY, 56	3400	10.ª SUCURSAL, CLOT, 59	8234
4.ª " " LAURI, 49	2643	8.ª SUCURSAL, TORR. NT DE L'OLL, 133	7757		

En tots els prerreclonats locals, serà el servei permanent, tenint de dirigir-se a qualsevol d'ells, si gui personal o telefonicament avisos de defuncions, per a l'immediata prestació del servei. Al mateix temps prega la Empresa concessionaria, se dirigeixi a les oficines qualsevol reclamació a que pugui donar lloc la implantació i desenrotll del nou règim municipal establert, puix així serà deguda i immediatament atesa i subanada qualsevol deficiencia. —NOTA: 1.ª Tot ciutadà te dret mitjansant certificat de pobresa estés pel senyor arcalde de barri, a un enterrament dels anomenats Beneficencia Municipal, completament de franc.—2.ª Així mateix pot optar per un enterrament dels anomenats econòmics, compost de ataud blanc o negre, coche fúnebre, despatxos parroquia, ju jat, verificació i una berlina de quatre asientos de acompanyament, per la quantitat total de 20 pessetes e s pàrvuls i 25 pessetes els adults.

VARILAXINA

El més modern laxant

Es compona de cinc laxants vegetals diferents, però d'acció equivalent. La seva acció és constant i idèntica. El còs no s'hi acostuma. No produeix irritació. Dipòsit: **A. Serra, Pelai, 9**

Les injeccions, els lavatges, el sàndal i arbol solen retraçar la cura de la purgació, semblant primer que va bé, però al deixar-los tornen el flux, i en general, sols entreuen la cura. Amb les especialitats **PARAD LL** en pocs dies se logra la cura completa.

FARMACIA PARADELL Comte de l'Assal, 28
BARCELONA

PRIMITIVA LEGIA

Estrella Conejo

EL CONEJO
NUNCA REGISTRAT

ÚNICA PARA HACER BUENA COLADA SIN ESTROPEAR LAS ROPAS POR SU SUAVIDAD BLANCURA Y DESINFECCIÓN 15 AÑOS DE ÉXITO!

LA MAS ECONOMICA POR SUS RESULTADOS INMEJORABLES MAS BARATA QUE NINGUNA PORQUE CON Poca HAY BASTANTE

EL FABRICANTE **Miliana Mensa**

EL FARO
127-Hospital-127-Barcelona

Trajos a mida des de. . . 20 ptes.
Abrics " " " . . . 30 "

Robes confeccionades
Trajos a mida des de. . . 14 ptes.
Abrics " " " . . . 15 "

Seccions de Camiseria, Genres de Punt, Gorres, etc. etc.

Economia veritat :: :: PREU FIXE

Fabricació de Sombreros i gorres
de totes classes a la vista del públic i a qualsevol preu. **Borrell, 109**

PIANOS I HARMONIUMS de lloguer, des de 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 78, entressol, primera.

CICLES SANROMA

El més sòlid i lleuger

Telefon 1445
Balmes 62
BARCELONA

SUN.

Imatge d'un cicle amb un personatge.

Aparells parlants
discos i rotllos autoplans
COMPRAR, CANVI I LLOGUER
NEW-PHONO-Ample, 35, Barcelona
iscursal Plaça Trilla, núm. 4, Gracia

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valor desde 13 per 100 anyal, en 1.ª, 2.ª, 3.ª, 4.ª, 5.ª, 6.ª, 7.ª, 8.ª, 9.ª, 10.ª, 11.ª, 12.ª, 13.ª, 14.ª, 15.ª, 16.ª, 17.ª, 18.ª, 19.ª, 20.ª, 21.ª, 22.ª, 23.ª, 24.ª, 25.ª, 26.ª, 27.ª, 28.ª, 29.ª, 30.ª, 31.ª, 32.ª, 33.ª, 34.ª, 35.ª, 36.ª, 37.ª, 38.ª, 39.ª, 40.ª, 41.ª, 42.ª, 43.ª, 44.ª, 45.ª, 46.ª, 47.ª, 48.ª, 49.ª, 50.ª, 51.ª, 52.ª, 53.ª, 54.ª, 55.ª, 56.ª, 57.ª, 58.ª, 59.ª, 60.ª, 61.ª, 62.ª, 63.ª, 64.ª, 65.ª, 66.ª, 67.ª, 68.ª, 69.ª, 70.ª, 71.ª, 72.ª, 73.ª, 74.ª, 75.ª, 76.ª, 77.ª, 78.ª, 79.ª, 80.ª, 81.ª, 82.ª, 83.ª, 84.ª, 85.ª, 86.ª, 87.ª, 88.ª, 89.ª, 90.ª, 91.ª, 92.ª, 93.ª, 94.ª, 95.ª, 96.ª, 97.ª, 98.ª, 99.ª, 100.ª

Llibreria Chardron
Rua das Carmelitas, 144
Porto (Portugal)

Casa editorial de les obres de
Eça de Queiroz, Camilo
Ferreira, Teófilo Braga
Guerra Junqueiro, E. de
B. Zúlio Telles, etc.

S'envia el catàleg gratis a qui el solliciti

LA MUJER EN SU CASA
REVISTA MENSUAL DE
LABORES
ECONOMÍA DOMÉSTICA Y MODAS
ES ÚNICA Y EXCLUSIVA EN ESPAÑA

Declarada útil para que pueda servir de texto en la enseñanza por R. O. de 16 de Febrero de 1905.

PÍDANSE PROSPECTOS
A LA CASA EDITORIAL BAILLY-BAILLIERE
Núms de Balboa, núm. 21.—MADRID

ESQUELES mortuories
s'en admeten en l'impremta d'aquest diari fins les dues matinata

CLÍNICA VIES URINARIES
DEL
Dr. Gallego

MALALTIES SECRETES

Cura ràpida i garantida da amb els nostres especials i exclusius tractam ents
GLENORRAGIA. Tractament obertiu en tres dies.
SIFILIS. Nou metode de curació.
IMPOTENCIA. Resultat sorprenent des del primer dia.
Especials tractaments per als forasters i curar-se sol. S'envia a totes altres ciutats.

Consultes per correu.—Comte de l'Assal, 18

EL POBLE: CATALA

Diari Federal Nacionalista Republicà

Redacció, i Administració: Carrer de l'Est, 16, Telèfon 2298

Per a anuncis i comunicats, vègint-se tarifes

Anuncis				Gasetilles		NOTES ÚTILS		Per ratlla		Pessetes	
DE PRIMERA PLANA.	Per	ratlla i columna	Pessetes	0.50	Se publicaran en la «INFORMACIO DE BARCELONA», en la 2.ª 3.ª o 4.ª plana indistintament i amb un guió (—) al davant	REMITITS	"	"	"	"	0.65
DE SEGONA PLANA	"	"	"	0.50		OFICIALS	"	"	"	"	0.30
DE TERCERA PLANA	"	"	"	0.50		JUDICIALS	"	"	"	"	0.30
DE QUARTA PLANA	"	"	"	0.15		ESPECTACLES	"	"	"	"	0.15
					Per ratlla	Pessetes		1.00			

Descomptes especials segons el nombre d'insercions